

La bruixa de Planoles

Ens situem a mitjans del segle XIX, quan Planoles i la seva vall no eren conegudes per la major part de ciutadans de Catalunya. El que aquí hi passava no interessava a ningú. A les afores del poble, prop del riu, vivia una dona que tenia estranys poders. Per a molts vilatans, era una deixeblla del mateix diable. Ningú no s'acostava a la seva barraca per por que un mal auguri els pogués ferir mortalment.

La por s'anava apoderant dels habitants de Planoles, com una boira invisible que penetrava per totes les cases i cabanes de la vila. Ningú gosava dir el seu nom. Pronunciar-lo podia obrir les portes del mateix infern.

Però aquell hivern del 1847 va ser molt dramàtic. Una malaltia molt lletja anava ferint els rostres de molts infants amb unes plagues pudentes, que el metge del poble es veia incapaç de curar. Alguns infants fins i tot van perdre la vida. Enmig de la desesperació que hi havia en totes les cases, un dels nens malalts va dir que la malaltia havia estat culpa de "la bruixa", perquè una vegada, quan tots els infants del poble havien anat a veure d'amagat la seva cabana, ella els va sorprendre i els va llançar un terrible malefici.

Això va indignar tot el poble, que estava decidit a tallar de socarrel el problema. Un grup de quatre homes: el batlle, el mossèn i un parell de pagesos joves i forts van decidir acabar amb la vida de la bruixa. Van agafar una corda ben gruixuda i es van dirigir plens de ràbia a la lúgubre barraca.

Des de fora es veia ben fosca. Semblava que la *Genu* estava ben adormida. També els seus sis gats i sis gossos. Abans d'entrar, el capellà va pronunciar en veu molt baixa una estranya oració en llatí, una mena d'exorcisme, acabada la qual, l'alcalde, subjectant la corda amb les dues mans, va anar endinsant-se en el recinte.

La Genu jeia ben adormida en en el seu catre. L'habitació feia una pudor insufrible. Tot d'una, la Genu va obrir els ulls ... Tenia la corda que li rodejava el coll amb molta impietat. Els quatre home l'empenyien cap enfora i lluitaven com podien amb l'exèrcit d'animals.

Tot i tenir la corda al coll que li apretava més que no es pot imaginar, la bruixa pronunciava paraules en un llenguatge desconegut, escopia escuma, esgarrapava amb les llargues ungles i, sobretot, els mirava com anunciant-los que allò no seria el seu final sinó el final dels quatre assaltants.

Lentament el seu cos s'anava enlairant al buit, penjat de la branca d'un avet fosc i encurbat. Els gats i gossos formaven un cercle al seu voltant i amb un posat estranyament solemne absorvien l'aire fred de la nit, com si aquest els portés l'esperit de la malaguanyada dona.

Al cap d'uns minuts, la imatge era aterridora: la Genu semblava un ninot a punt de trencar-se, trontollant enmig de la foscor de la nit.

L'endemà els quatre homes van reunir tot el poble a l'església i van anunciar solemnement que el mal s'havia retirat del poble, i van convidar tots els vilatans a contemplar el macabre espectacle. La processó de dones, homes i criatures anava baixant cap al riu. Al capdavant, l'alcalde i els altres tres homes. Però en arribar la Genu no hi era. Ni tan sols la corda. Ni tampoc els gats ni els gossos. La cabana estava buida. Cap rastre. Curiosament, feia una olor molt agradable, barreja de canyella i gessamí.

Tothom va fugir del lloc, menys els quatre homes que es van quedar allí per cremar-ho tot. Fins i tot l'arbre d'on havia penjat la Genu. El fum va pujar fins a les cases i va enterbolir durant tot el dia la llum del sol. Altra vegada la

por s'havia ficat dins dels ossos de tots els habitants de Planoles. Un mal presagi cobria tota la vall.

Van passar sis dies, i una certa normalitat dominava la vida del poble. Cadascú feia la seva feina com esperant que alguna cosa passés. Però res de res. Era com si hi hagués una treva momentània.

El Pinxu, un dels pagesos que havia participat en l'assassinat de la Genu estava llaurant el seu camp. Era una freda tarda de desembre i la claror començava a esmunyir-se pel fons de la vall. Anava picant els darrers trossos de terra amb una vella arada de mànec de fusta i cap de ferro. Quan de sobte l'arada es quedà clavada a terra. Era com si s'hagués enganxat amb alguna pedra estranya. El Pinxu es va ajupir per veure amb què s'havia enganxat l'arada ... En tocar el terra, una mà sortí de les mateixes pedres i el va fer caure a terra. El Pinxu cridà fort aviam si algú el podia sentir, però va veure amb estupor com el rodejava aquell exèrcit de gossos i gats que va anar estrenyent el cercle fins que un crit sord va ressonar per tota la vall.

Aquella nit, totes les portes de totes les cases de Planoles van romandre tancades i segellades amb menats d'allis per espantar el Maligne.

Al dia següent, el batlle reuní tot el poble a l'església i va demanar a tothom que anés amb molt de compte. A continuació, el capellà va pronunciar una oració d'exorcisme per protegir els vilatans dels mals esperits, sense adonar-se que havia estat el seu mal esperit i els dels altres tres homes els que havien abocat el poble a l'abisme de la venjança del més enllà.

I van tornar a passar uns quants dies amb una tranquil.litat aparent.

Al sisè dia de la mort del Pinxu, el capellà estava a la parròquia, preparant l'església per a l'endemà, diumenge, en què s'hi celebraria missa. Va obrir la porta de l'ermita per si algú volia entrar a resar o a confessar-se. Es va ficar dintre el confessionari i de seguida va sentir com s'obria la porta de l'església. Unes passes s'acostaven al confessionari. El mossèn va obrir la reixeta per escoltar la confessió, però de l'altra banda només arribava silenci i un aire fred impregnat d'aroma de gessamí. Mossèn Jofre intentava veure qui hi havia rera la reixeta, però només podia endevinar una mena d'ombra que es movia i que semblava que volia travessar aquells petits forats. El capellà es va aixecar de cop i va intentar sortir del confessionari. Però era impossible. Va començar a cridar horroritzat, però ningú no li responia. De sobte notà com les flames pujaven des del terra i encerclaven tot el confessionari. L'aire fred i es convertí de sobte en un remolí de foc que impregnà l'església de mort i immundícia.

La gent del poble estava horroitzada. L'alcalde s'esforçava a dir a tothom que tot era conseqüència de l'infortuni. En realitat, ell no volia que Planoles es convertís en el poble maleït de la Cerdanya. Això supodaria la ruïna de tots els vilatans. Ningú no els compraria ni la llet, ni la carn, ni els formatges, ... De ben segur un ciri mal col.locat havia provocat l'incendi del confessionari, no donant temps al mossèn a sortir-ne. Tothom coneixia, a més a més, els vicis de fumar i de beure de mossèn Jofre.

I una altra vegada els dies passaven amb aparent tanquil.litat. El Perot, , nom que tenia l'altra pagès que havia participat en l'assassinat de la Genu, havia sortit a pescar. Feia sis dies de la mort del mossèn. Era un matí de divendres fred i ennuvolat. El riu baixava especialment ple. El Perot duia el sarró amb un tros de botifarra, pa de pagès

i una bota de vi. Pensava estar-s'hi tot el dia en aquell paratge tranquil i allunyat del poble. Portava ja sis hores vora el riu i no havia pescat res. De cop i volta, el fil es va tensar. Semblava que un peix ben gros havia picat l'ham. El Perot obrí el sarró per ficar-hi el peix quan el tragués fora de l'aigua. Tot d'una, el fil es va trencar i l'aigua del riu s'encalmà. El Perot s'acostà a l'aigua per veure què havia trencat el fil. De fet, aquest es podia estirar perquè sobresortia dos pams de la superfície. Ell s'hi anava acostant amb prudència fins que va poder veure al fons del riu el cos d'una dona bellíssima que el mirava i el convidava a endinsar-s'hi. Mogut per un impuls irresistible, el jove es llançà a l'aigua, i s'endinsà al fons per retrobar-se amb la noia que havia vist ...

Ningú no va trobar el cadàver del Perot. Només el seu sarró amb el menjar per fora. Algú va dir que potser havia caigut al riu mentre menjava i la corrent l'havia dut cap avall.

El misteri tornava a envair el poble de Planoles. L'alcalde, per por de ser el pròxim a morir, ordenà que construïssin on abans hi havia viscut la Genu, un alberg per acollir passavolants i gent sense llar, ... Potser així, fent una bona obra, el mal no el tocava a ell. La idea va agradar als vilatans, que temien que després del batlle també els toqués el rebre a tots ells. Amb cinc dies havien aconseguit fer un refugi gran i acollidor.

Fou aleshores quan, sorprenentment, l'alcalde prengué una estranya decisió. Aquella nit, la primera en què funcionaria l'alberg, ell hi dormiria tot sol. Així, desafiaria el malefici i potser l'allunyaria del poble. I així ho féu.

L'endemà tot el poble es llevà a trenc d'alba i anà a buscar el batlle. Però aquest no hi era. L'interior de l'alberg estava calent i feia molt bona olor, barreja de canyella i gessamí. Aquell dia el sol va sortir amb més força i alegria que mai. Els ramats de bous que pasturaven prop del poble van rebre la visita de sis gossos que prometrien defensar-los de qualsevol atac de l'ós o del llop. I les dones vídues que vivien soles van trobar als seus llits gats preciosos que els anunciaven bona companyia per la resta de les seves vides.

És que potser ja s'havia pagat el deute? Qui ho sap.

Expliquen que si tanquem els ulls i diem tres vegades el nom del bruixa sentirem al nostre voltant aquell aroma penetrant barreja de canyella i gessamí i potser sabrem què podem fer per corregir tot el mal que haguem pogut fer ... Només potser ...